

Slovak translation of:

Tuberculosis. The disease, its treatment and prevention.

Tuberkulóza

Choroba, liečba a prevencia

TBC (tuberkulóza) je infekčná choroba, ktorá zvyčajne postihuje pľúca, aj keď môže postihnúť akúkoľvek časť tela.

Približne pre 150 rokmi bola TBC v Spojenom kráľovstve príčinou jedného z ôsmich úmrtí, ale do osemdesiatych rokov 20. storočia sa TBC vďaka lepšiemu bývaniu, výžive a účinnej liečbe stala vzácnou – v r. 1987 bolo v Spojenom kráľovstve zaznamenaných 5 745 prípadov.

TBC ale nebolo úplne vyhubené. Za posledných 20 rokov bol v Spojenom kráľovstve zaznamenaný pomalý nárast. Každý rok sa TBC nakazí približne 8 000 ľudí (z toho približne 65 je z Severného Írska).

TBC sa neprenáša ľahko – museli by ste byť v blízkom a dlhom kontakte s osobou nakazenou TBC (napríklad v tej istej domácnosti), ale aj tak by mal každý poznať symptómy tohto ochorenia, aby mohol čo najskôr vyhľadať liečbu.

TBC sa lieči kúrou špeciálnych antibiotík.

Nakoľko je TBC rozšírená a je pravdepodobné, že sa nakazím?

TBC sa môžete nakaziť iba od druhej osoby, ktorá už má nakažlivé TBC v pľúcach alebo v hrdle. Aj keď sa TBC prenáša vzduchom, keď nakazení jedinci kašľujú alebo kýchajú, zvyčajne je k prenosu choroby potrebný blízky a dlhý kontakt s nakazenou osobou.

Nie každý, kto má v pľúcach TBC je infekčný a za predpokladu, že pacient užíva správnu liečbu, väčšina ľudí ktorí boli infekční sa rýchlo stanú neinfekčnými – zvyčajne po dvoch týždňoch.

Aj keď sa TBC môže nakaziť hocikto, isté skupiny ľudí sú vystavené väčšiemu riziku. Jedná sa o:

- deti, ktorých rodičia alebo prarodičia pochádzajú z krajín s veľkým výskytom TBC, napríklad z veľa krajín v Ázii, Afrike a východnej Európy (aktuálny zoznam krajín s veľkým výskytom TBC nájdete na webových stránkach www.hpa.org.uk/web/HPAweb&HPAwebStandard/HPAweb_C/1195733837507)

Tiež sa jedná o osoby, ktoré:

- bývajú v tej istej domácnosti alebo boli v blízkom a dlhodobom kontakte s niekým, kto ma infekčné TBC;
- bývajú v nezdravých alebo preplnených podmienkach, vrátane bezdomovcov a tých, ktorí spia na ulici;
- bývali, pracovali alebo dlhodobo pobývali v krajine s vysokým výskytom TBC;
- je možné, že boli v mladom veku vystavení TBC, keď táto choroba bola v tejto krajine bežnejšia;
- boli vo väzení;
- sa nemôžu brániť proti infekcii (majú potlačenú imunitu) kvôli chorobe (napríklad HIV infekcia) alebo kvôli liečbe;
- sú závislé na drogách alebo alkohole;
- nemajú dobré stravovanie, aby boli zdraví.

Ako viem, či mám TBC?

Medzi najbežnejšie symptómy TBC patrí:

- dlhotrvajúci kašeľ, ktorý sa v priebehu niekoľkých týždňov zhoršuje;
- úbytok na váhe bez zrejmej príčiny;
- horúčka a silné potenie v noci;
- nezvyčajná celková únava a indispozícia;
- vykašľávanie krvi.

Je možné, že sa tiež jedná o príznaky iných problémov, ale ak ich máte a znepokojujú vás, konzultujte lekára alebo zdravotnú sestru na miestnom zdravotnom stredisku.

Ak ste v blízkom kontakte s niekým kto mal stanovenú diagnózu TBC a existuje riziko, že ste boli nakazení, bude vám ponúknutá zdravotná prehliadka.

Ak mám TBC, dá sa vyliečiť?

Áno, TBC sa dá liečiť špeciálnymi antibiotikami. Po nasadení liečby sa asi po dvoch až štyroch týždňoch začnete cítiť lepšie. Liečba ale musí pokračovať minimálne šesť mesiacov. Pre vyliečenie TBC je bezpodmienečne dôležité dokončiť celú kúru antibiotík. Ak nedokončíte celú kúru, TBC sa môže vrátiť vo forme, ktorá je odolná na bežné lieky, oveľa ťažšie sa lieči a okrem

toho môžete toto závažnejšie infekčné ochorenie preniesť na svoju rodinu a priateľov.

Ak nie je TBC správne vyliečené, môže viesť k smrti.

Aká je prevencia TBC?

Najdôležitejším a najúčinnjším spôsob, ako zamedziť šíreniu TBC v tejto krajine je čo najskôr diagnostikovať osoby, ktoré sú nakazené a nasadiť im celú kúru správnej liečby. Iné osoby, ktoré sú v blízkom kontakte s nakazenou osobou by mali podstúpiť zdravotnú prehliadku, aby sa zistilo, či tiež nemajú TBC. Preto je dôležité mať o tejto chorobe vedomosti.

Domnieval som sa, že TBC sa dá predchádzať očkovaním?

Už veľa rokov sa používa BCG vakcína, aby pomohla ochrániť pred TBC. BCG vakcína chráni najviac pred závažnejšími formami TBC u detí. BCG vakcína ale nechráni pred TBC vo všetkých prípadoch a preto by ste mali poznať príznaky a symptómy TBC.

Komu sa ponúka BCG vakcína?

BCG vakcína sa ponúka:

- všetkým bábätkám a dojčatám mladších ako 12 mesiacov, ktorých rodič a alebo prarodič sa narodil v krajine s ročným výskytom TBC 40 prípadov na 100 000 obyvateľov alebo viac.
- všetkým deťom mladších ako 16 rokov, ktorí ešte neboli zaočkovaní a ktorých rodičia alebo prarodičia sa narodili alebo pochádzajú z krajiny s ročným výskytom TBC 40 prípadov na 100 000 obyvateľov alebo viac.
- novým imigrantom, ktorí ešte neboli zaočkovaní a ktorí pochádzajú z krajín s vysokým výskytom TBC.
- osobám vo vekovej skupine 16 – 35 rokov, ktorí ešte neboli zaočkovaní a ktorí spadajú do určitých profesijných kategórii, ako napríklad zdravotníci a iní, u ktorých je pravdepodobné, že prídu do kontaktu s osobami nakazenými TBC.
- osobám, ktorí boli v blízkom kontakte s niekým, kto mal infekčné TBC.

Cestujem do zahraničia – potrebujem BCG injekciu?

Ak plánujete navštíviť, bývať alebo pracovať v krajine s vysokým výskytom TBC dlhšie ako mesiac, je dôležité, aby ste bolo chránení pred TBC. Poradte sa u lekára na svojom zdravotnom stredisku.

TBC – bežné obavy

Väčšina ľudí v Severnom Írsku nikdy nepríde do kontaktu s osobou nakazenou TBC. Riziko prenosu TBC v Severnom Írsku je nízke. Je ale dôležité, aby boli ľudia oboznámení s symptómami TBC a aby vedeli, ako sa

TBC prenáša a ako sa lieči. Tiež je dôležité, aby ľudia vedeli, aké riziko to predstavuje pre nich a pre ich rodiny.

Hromadná doprava a uzavreté verejné priestory

Využívanie hromadnej dopravy a vybavovanie vašich každodenných záležitostí nepredstavuje zvýšené riziko ochorenia TBC.

TBC v školách

Je to veľmi vzácné, ale môže to spôsobiť veľkú úzkosť. Deti ktoré majú TBC túto chorobu takmer nikdy nerozširujú. Deti môžu TBC dostať od dospelých, ktorí majú TBC pľúc. Ak by sa zistilo, že v škole má nejaké dieťa TBC, bolo by zorganizované vyšetrenie, aby sa zistilo, či je infikovaný ešte niekto a aby sa identifikoval zdroj infekcie. Zdrojom je zvyčajne blízky rodinný príslušník alebo niekto z tej istej domácnosti. Ak by sa zistilo, že má infekčné TBC dospelý zamestnanec, boli by na základe odporúčania miestneho zdravotníckeho orgánu skontrolované deti.

Prečo bol zastavený školský program očkovania BCG vakcínou, keď sa výskyt TBC zvyšuje?

Od doby, keď bol v školách zavedený program očkovania BCG vakcínou v r. 1953, sa rozsah výskytu TBC veľmi zmenil. Teraz už nie je opodstatnenie na očkovanie detí, ktoré sú vystavené malému riziku nákazy TBC (v Severnom Írsku do tejto kategórie spadá takmer každý). Podľa novej politiky sa BCG vakcína ponúka tým, ktorí sú vystavení väčšiemu riziku ochorenia TBC a ktorí budú mať ošoh z vakcíny v čo najskoršom štádiu v ich živote, keď je vakcína najúčinnjšia.

Ďalšie informácie

Ak chcete získať viac informácií, ako môžete ochrániť seba, svoju rodinu a priateľov, konzultujte svojho lekára alebo kontaktujte charitu „TB Alert“ (Pripravenosť na TBC).

„TB Alert“ je charita, ktorá sa venuje zvyšovaniu povedomia o TBC a celosvetovému boji proti TBC.

TB Alert

22 Tiverton Road
London NW10 3HL
Phone: 0845 456 0995
Email: info@tbalert.org

Tiež môžete navštíviť tieto webové stránky:

www.dhsspsni.gov.uk/immunisation

www.dh.gov.uk

www.hpa.org.uk

www.immunisation.nhs.uk

www.tbalert.org

Aktuálny zoznam krajín s vysokým výskytom TBC nájdete na webových stránkach:
www.hpa.org.uk/web/HPAweb&HPAwebStandard/HPAweb_C/119573383750
7

Produced by the **Public Health Agency** on behalf of the Department of Health, Social Services and Public Safety. Crown Copyright material reproduced with the permission of the Controller of HMSO and the Queen's Printer for Scotland.

02/10